

Шкідники

Леонід Чернов

Їх можна відшукати скрізь. Здебільшого несвідомо вони по дрібненькому шкодять нашому будівництву. Глянеш так на них збоку – начебто ні в чому й не винна людина: така дрібниця, що й говорити про неї не варто. А складіть загальну суму отих дрібничок і побачите, яке неймовірне гальмо натискує на наші колеса тільки через те, що люди не хочуть подумати, ставляться до своєї справи по-казенному, по-чиновницькому, як справжні бюрократи.

На світло денне їх!

Візьмемо блискучі шпилечки, наколемо на них цих жучків – і подивимось на них, хай їх бачать, хай про них чує ціла Україна.

Отже, сьогодні – про шкідників українізації.

***

Не будемо говорити про свідомих, упертих, переконаних шкідників.

З ними розмова коротка.

– Ви, товаришу, здається, про українізацію зовсім забули?

– Як то забув? Навпаки. Ось у мене в кишені посвідочка другої категорії.

– А чому ж ви пишете й розмовляєте російською мовою?

– Е, любчику! Доки сонце зійде, роса очі виїсть. Може, ще про цю українізацію забудуть.

Що робити з такими особами? Двадцять вісім мільйонів нашого народу розмовляють українською мовою, а купка русотяпів ще сподівається, що "про українізацію забудуть".

Що робити? Ясно, що робити: перше, друге, третє попередження – І: "Нам з вами не по дорозі, громадяни".

А ось несвідомі шкідники:

"Зацікавлені обличчя рахують, що при мінімумі встановленої освітленості наступне збільшення цього мінімуму тягне за собою дуже помітне, хоча й більш повільне, по мірі росту абсолютної величини освітленості, підвищення вироботки продукту".

Зрозуміли щось, товариші-слухачі? Ні? Ми також нічого не зрозуміли.

Яка тифозна курка тремтливою лапою надряпала ці рядки?

Який селянин зрозуміє таку мову? Чи можна обвинувачувати робітника, який, прочитавши отаке, каже: "Ми хочемо знати українську мову, але чому вона така важка, що навіть українці не розуміють деяких слів?"

Отак пишуть службовці, що надто формально розуміють українізацію. Як чорт ладану бояться живої української мови, вчать тільки граматичні правила – і "жарять" переклади за словником, перекручуючи на український кшталт російську мову. Це в той час, коли жива народна мова – найчистіше джерело, що живить своїми скарбами і письменників, і поетів, і просто культурних людей.

Гетьте ж з очей, казенщино, штучність, мовоглупство! Розмовляймо щодня українською мовою, читаймо наших найкращих письменників, не губімо зв'язок з живою розмовною українською мовою.

А ось несвідомі бюрократичні шкідники.

Кілька фактів: у Києві на Водоканалі імені Леніна з шестисот робітників половина українців.

"Українізація стінної газети з 5096 упала на 2096. Не чути більше про українознавство, не заохочують робітників висловлюватися на зборах українською мовою..."

На Головних трамвайних майстернях імені Домбаля робітники переважно українці.

"Майже всю культроботу провадять руською мовою. У клубній бібліотеці українських книжок як у бідного овечок, та й ті лежать без користі, бо нема кому сказати про них доброго слова. Пробувала якимось культкомісією вчити робітників-українців їхньої рідної мови... Оголосила запис у гурток, та на цьому й захолола..."

Та й хто ж заохочуватиме робітників, коли секретар ЦК робкомгоспу[58] т. Ратманов пропонує:

- Писати протоколи РКК та інше не українською мовою, як перше, а російською...

- Чому?

- Щоб більше читали! - відповідає спритний секретар.

Ще один з багатьох фактів: на Центральній київській електричній станції половина робітників - українці.

"Дехто з робітників привчається вже й починає говорити українською мовою, але як піднімуть навкруги на сміх - зараз почервоніє і зникне".

А що робиться по бібліотеках?

Робітники вимагають українських книжок.

- Українських немає, - відповідають бібліотекарі.

- Чому?

- А. де ж їх узяти?

Хіба не бачите, товариші, яку колосальну роботу провадить ДВУ, скільки українських книжок навкруги?!

А на київському заводі "Клепкий чавун" лише шість відсотків українських книжок, а читачів-українців, за свідченням самого бібліотекаря, тридцять відсотків!

Он в Одесі райком профспілки металістів припиняє працю українського гуртка тільки через те, що він коштує двадцять карбованців на місяць.

***

Мимоволі доводиться згадати й відновити старе, напівзабуте жорстоке й хльостке слово "саботаж".

І нещадно плямувати цим словом усіх тих головотяпів, хто свідомо чи навіть несвідомо, через власне глупство, забуває категоричні директиви влади про українізацію.

І хай зараз, як колись за часів боротьби на революційних фронтах, всі, на кого ляже

це важке й ганебне слово, будуть для нас не друзями й співробітниками у великому будівництві, а язвами на тілі наших днів, які треба винищити, випалити розпеченим залізом.

(*"Культробітник"*, № 11, 1928).

[\[58\]](#) Робкомгосп – робітниче комунальне господарство.